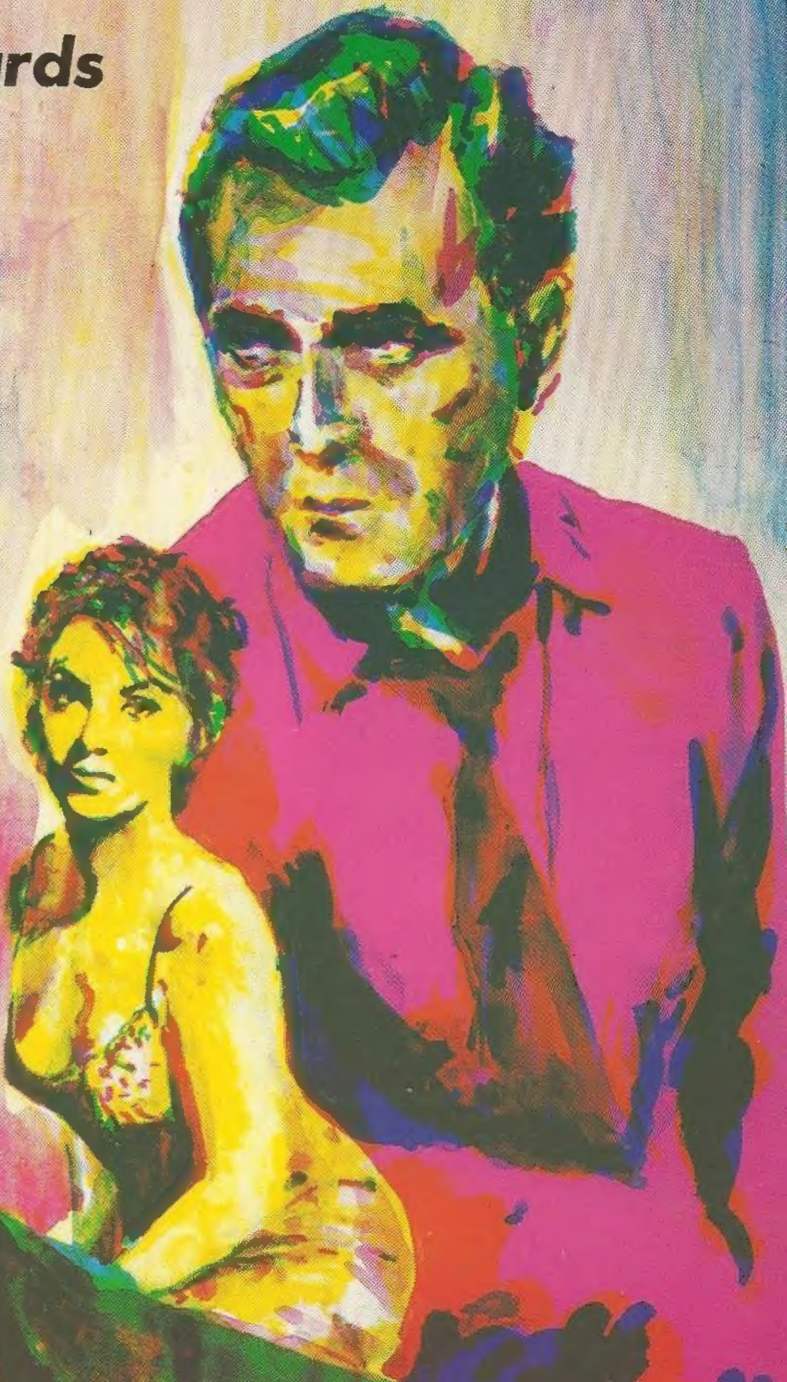
DE DOKA VAN HERCULES

door W.F. Bernards

VOLLEDIGE
BEELDROMAN

VERBODEN
LEKTUUR

OPNIEUW UITGEBRACHT NA
VERNIETIGING EERSTE OPLAGE DOOR C.J.P
- CULTUREEL JONGEREN PASPOORT -

LEES FEESTELIJK..
GROEI GEESTELIJK!

UITGEVERIJ ESPEE

CJP vernietigt stripalbum

(Van onze kunstredactie)

AMSTERDAM — Het bestuur van de vereniging Cultureel Jongeren Paspoort (CJP) heeft een speciaal voor het CJP vervaardigd stripalbum laten vernietigen. Rond zevenduizend exemplaren zijn inmiddels de pulpmachine in gegaan. Het gaat om het boek „De doka van Hercules" voor W. F. Bernards, een persiflage op „De donkere kamer van Damocles" van W. F. Hermans. Het boek is vervaardigd Kees Maas en Willem Wisselink van het kunstenaarscollectief De Enschedese School.

Directeur Van Loenen van het bureau CJP is nog steeds verbijsterd over de gang van zaken. „De beslissing is vrijdag gevallen. Ik kwam wat later op een vergadering omdat ik de penningmeester van het station moest halen. Toen we binnenkwamen, was de zaak in feite al gesneden. Op grond van twee briefjes uit Ermelo en Middelharnis waarin bezwaar werd gemaakt tegen het boek, heeft het bestuur besloten het album vanwege het over het algemeen te lage peil te vernietigen. U kunt inderdaad zeggen dat ik me in mijn hemd voelde staan. Het ergste vind ik dat de kunstenaars geen enkele kans hebben gekregen om hun produkt toe te lichten."

Kees Maas, een van de kunstenaars, zegt enorm verbouwereerd te zijn. „Dit is gewoon censuur. Dat mensen dat kunnen doen. Even uitmaken wat een ander wel of niet mag lezen."

Een reactie van het bestuur van de vereniging CJP was vanochtend niet te krijgen. Voorzitter Han Lammers was onbereikbaar.

Pagina uit het vernietigde album 'De doka van Hercules'

deVolkskrant van VRIJDAG 13 NOVEMBER 1981 K

Stichting CJP laat stripboek vernietigen

Van onze verslaggever

AMSTERDAM — „Een Stichting die pretendeert cultuur onder de aandacht van jongeren te brengen kan zich niet veroorloven zo'n boekje aan de houders van het Cultureel Jongeren Paspoort te verstrekken. Het was kwalitatief onder de maat en bovendien was er door de makers geen overleg met de schrijver Willem Frederik Hermans geweest. Dat vonden we onbehoorlijk."

Han Lammers, voorzitter van het bestuur van de vereniging Cultureel Jongeren Paspoort, heeft geen enkele moeite met het besluit van het bestuur om een speciaal voor de leden van het CJP vervaardigd stripalbum te laten vernietigen. Het stripalbum waar het om gaat is „De doka van Hercules", gemaakt door Kees Maas en Willem Wisselink van kunstenaarscollectief De Enschedese school. Het is een persiflage op „De donkere kamer van Damocles", van W. F. Hermans. De makers zeggen met hun boek het lezen van deze roman te hebben willen bevorderen.

De opdracht tot het maken van dit album is verleend door de directeur van het CJP-bureau, Van Loenen op een moment dat de bestuursleden „fysiek niet aanwezig konden zijn". Nadat het boek gedrukt was en verstuurd naar de CJP-uitgiftebureaus kwamen er al snel klachten over binnen bij het bestuur. „Wij hebben," aldus Lammers, „toen geconstateerd dat er voor het maken van dit stripboek helemaal geen toestemming gevraagd was aan W. F. Hermans. Dat vonden we van de makers geen juiste manier van handelen. We hebben Hermans in een brief dan ook onze verontschuldigingen aangeboden. Daar kwam bij dat de inhoud van het boek van laag allooi was. Daarom konden we het fatsoenshalve helemaal niet in omloop houden. Bijna alle zevenduizend exemplaren zijn vervolgens vernietigd. Over de vraag wat er met het basismateriaal gebeuren moet zullen we nog een gesprek met de makers hebben."

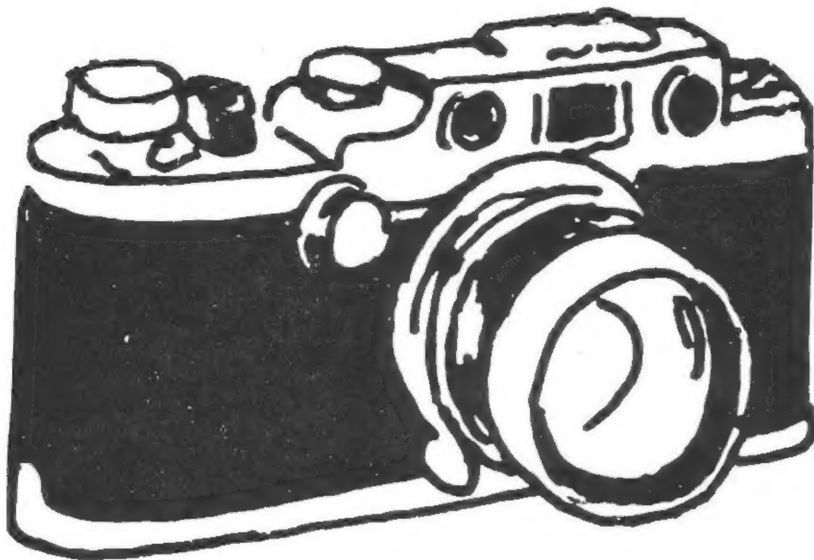
Han Lammers zegt dat van een eventuele verbijstering bij de heer Van Loenen op de vergadering waar het besluit tot vernietiging van het stripalbum besloten werd niets gebleken is. Die mening wordt gedeeld door de secretaris van het bestuur, de heer Witteman. „Ik heb daar niets van gemerkt. Hij was er levensgroot bij toen het besluit viel." Een ander lid van het bestuur, de heer Jansen, kan zich de verbijstering overigens wel voorstellen, „omdat Van Loenen verantwoordelijk was voor de produktie van het geheel." Witteman en Jansen hebben geen moeite met het vernietigen van het boekje dat ze „in strijd" noemen met de doelstellingen van de vereniging.

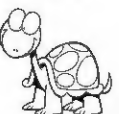

Een scène uit de omstreden „Doka van Hercules"

W F BERNARDS

DE DOKA VAN HERCULES

UITGEVERIJ ESPEE

DIT BOEK WERD SAMENGESTELD MET BEHULP VAN TEKENINGEN UIT EEN
GROOT ASSORTIMENT BEELDROMANS, HANDELEND OVER OORLOG, MISDAAD,
LIEFDE EN SEX,
MET ALS RESULTAAT DE STARS ON 45 VAN DE BEELD ROMAN.

SAMENSTELLING : KEES MAAS EN WILLEM WISSELINK (DE ENSCHEDESE SCHOOL)
COVER : WILLEM WISSELINK EN JOHAN VISSER (DE ENSCHEDESE SCHOOL)
EEN UITGAVE VAN : UITGEVERIJ ESPEE AMSTERDAM B.V.

AMSTERDAM 1981

DE TWAALFJARIGE HENK OSSEWORST ZIET BIJ TERUGKEER UIT SCHOOL EEN OPLOOPJE VOOR DE SIGARENZAAK VAN ZIJN VADER. ZIJN MOEDER HEEFT HAAR ECHTGENOOT NA DE WARME MAALTIJD DOOD GESTOKEN. ZE WORDT OPGESLOTEN IN EEN INRICHTING. DE JONGE OSSEWORST WORDT TIJDELIJK ONDERGEBRACHT BIJ DROGIST TURLING EN DIENS ZOON EEF.

DIEZELFDE AVOND WORDT HIJ MEEGENOMEN NAAR AMSTERDAM, WAAR HIJ VOORTAAN BIJ OOM BERT, TANTE PIETJE EN ZIJN ACHTTIENJARIGE NICHT PIA ZAL BLIJVEN WONEN. ZE WILLEN VAN HEM EEN FLINKE JONGEN MAKEN.

HENK KAN DIE NACHT NIET SLAPEN EN BESLUIT MAAR ES NAAR DE KAMER VAN NICHT PIA TE GAAN.

ALS HENK DE LAGERE SCHOOL ACHTER DE RUG HEEFT STUURT OOM BERT HEM NAAR DE H.B.S. VRIENDEN HEEFT HIJ NIET EN DE MEISJES VINDEN HEM EEN VIEZERIK EN ENG. DE RESULTATEN OP SCHOOL ZIJN ER DAN OOK NAAR. NACHT NA NACHT ZOEKT DE EENZAME HENK OSSEWORST TROOST BIJ ZIJN NICHT PIA IN BED.
(DIT NOEMT MEN EEN MOEILIJKE JEUGD)

OP EEN LEEFTIJD DAT ANDERE JONGENS EEN BAARD KRIJGEN STOPT BIJ HENK DE GROEI. HIJ BLIJFT KLEIN EN ZONDER BAARD. OOK ZIJN STEM BLIJFT HOOG EN SCHRIL. DAAROM GAAT HIJ JUDO-LESSEN NEMEN.

ZIJN VOETEN VERGROEIEN HIERDOOR ZO ERG, DAT HIJ STEUNZOLEN MOET DRAGEN. HIJ IS INMIDDELS 18 JAAR GEWORDEN EN ZIJN MOEDER KOMT UIT DE INRICHTING.

OSSEWORST EN PIA WILLEN TROUWEN, DE SIGARENZAAK DRIJVEN EN MOEDER BIJ HEN IN HUIS NEMEN. ALS ZE HET AAN OOM BERT EN TANTE PIETJE VERTELLEN ZIJN DEZE VERBIJSTERD.

HET ZWAKKE HART VAN TANTE PIETJE BEGEEFT HET ONMIDDELIJK, MAAR DE PLANNEN VAN HET JONGE PAAR GAAN DOOR. DAN BREEKT DE TWEEDE WERELD OORLOG UIT.

HENK WORDT VOOR HET LEGER TE KLEIN BEVONDEN, MAAR DRAAGT TOCH NOG BIJ AAN DE STRIJD TEGEN DE VIJAND DOOR GRATIS SIGARETTEN AAN SOLDATEN MEE TE GEVEN.

OP EEN AVOND BRENGT EEN NEDERLANDS OFFICIER EEN FOTOROLLETJE LANGS. DE MILITAIR LIJKT ALS TWEE DRUPPELS WATER OP HENK. AL HEEFT DE EERSTE ZWART HAAR.

OSSEWORST BELOOFT HET FILMPJE VOOR DROOGBEK TE ONTWIKKELEN. AL KAN HET IN DEZE LASTIGE DAGEN WEL EVEN DUREN. DROOGBEK WEET EVENMIN WANNEER HIJ TERUG KAN WEZEN, MAAR TERUG KOMEN ZAL HIJ.......

KORT NA DE CAPITULATIE KEERT DROOGBEK IN BURGERKLEDING TERUG. HIJ HEEFT ERG VEEL ZIN OM DOOR TE VECHTEN. HIJ GAAT IN HET VERZET. DROOGBEK HEEFT EEN PAKKET BIJ ZICH WAT ZOU DAAR IN ZITTEN?

ALS HET DONKER WORDT, GRAAFT OSSEWORST EEN KUIL IN DE TUIN. DAARIN LEGT HIJ HET UNIFORM. HIJ HEEFT HAAST WANT......

NORMAAL BESTEEDT HIJ FILMPJES UIT, MAAR DOOR DE OORLOG KAN DIT NIET MEER. HIJ HEEFT WEL EENS WAT OVER ONTWIKKELEN GELEZEN, WAT VOLGENS HEM TOCH VOLDOENDE ZOU MOETEN ZIJN OM HETZELF TE KUNNEN. ALS HET KLAAR IS, IS HET FILMPJE VOLKOMEN ZWART. HEEFT HIJ TOCH IETS VERKEERD GEDAAN?

OM ZICH TE STRAFFEN, NEEMT HIJ AL ZIJN GELD UIT DE KAS. HIJ GAAT EEN FOTO-TOESTEL KOPEN OM ZELF EEN NIEUW FILMPJE VOOR DROOGBEK VOL TE SCHIE-TEN

MET ZIJN GLOEDNIEUWE LEICA GAAT HIJ AAN DE SLAG. HIJ WIL GRAAG DE GEVAAR-LIJKSTE DUITSE STELLINGEN FOTOGRA-FEREN. MAAR HIJ KAN ZE NIET VINDEN. HIJ IS TEN EINDE RAAD

TENSLOTTE STUURT HIJ TOCH MAAR DE MISLUKTE NEGATIEVEN OP. LATER VERTELT DROOGBEK AAN OSSEWORST, DAT HET FILMPJE SOWIESO WAARDELOOS WAS. DROOGBEK HAD HET GEKREGEN VAN EEN STELLETJE GEMENE VERRADERS. OVER HET LOT VAN DIE VERDUIVELDE KERELS ZIJN BEIDEN HET SNEL EENS.

DROOGBEK GEEFT OSSEWORST EEN PISTOOL EN EEN MOOIE BADHANDDOEK. HET WAPEN MOET VOLGENS DROOGBEK IN DE HANDDOEK WORDEN OPGEBORGEN. VERMOMD ALS EEN ONSCHULDIGE BADGAST REIST OSSEWORST NAAR HAARLEM, OM MET DE LAFHARTIGE OVERLOPERS AF TE REKENEN.

OP DOORREIS NAAR ZEE WORDT OSSEWORST ACHTERVOLGD DOOR EEF TURLING, DE ZOON VAN DE DROGIST, DIE NU BIJ DE NAZI'S IS.
KIJK ES AAN, DIE OUWE OSSEWORST
OEF, HIJ HEEFT NIKS GEZIEN.
HET BEGINT HIER ZO TE STINKEN!

DROOGBEK HEEFT LANGE TIJD NIETS VAN ZICH LATEN HOREN. HENK, DIE ZICHZELF NIET KAN VERMAKEN, VERVEELT ZICH. EN ALS HIJ BIJ TOEVAL HET EERSTE FILMPJE VINDT, ONTWIKKELT HIJ HET METEEN. EEF HEEFT HEM DAT ONLANGS GELEERD. DEZE KEER LUKT HET. TOTDAT ZIJN MOEDER HET LICHT.......
JE VERPEST ZO JE OGEN, JONGEN
MOEDERRR! NEEEE!
CLICK

DRIE FOTO'S WEET HENK NOG TE REDDEN. HIJ IS GEFASCINEERD DOOR DE BOEIENDE OPNAMEN VAN EEN SNEEUWPOP IN UNIFORM, MANNEN IN PYAMA EN EEN SCHIETENDE SOLDAAT, MAAR PEINST ZICH SUF NAAR EEN SAMENHANG.

JAREN LATER............DROOGBEK GEEFT OSSEWORST DE OPDRACHT, DE FOTO'S NAAR EEN POSTBUS IN DEN HAAG TE STUREN.

ONGEDULDIG OM DROOGBEK TERUG TE ZIEN, WACHT HIJ BIJ DE POSTBUS. HET POSTVAK WORDT GELEEGD DOOR EEN SOLDAAT VAN HET LEGER DES HEILS. HIJ DENKT, DAT HIERMEE HET SPEL VOOR HEM UIT IS, MAAR..........

TWEE DAGEN LATER KRIJGT HIJ EEN ZEKERE NELLY AAN DE TELEFOON. ZE WIL HEM IETS BIJZONDERS LATEN ZIEN. OSSEWORST WAS BENIEUWD.

NELLY VERTELT DAT ZE NET UIT HET VRIJE ENGELAND IS GEKOMEN EN TOONT HEM EEN VALS PERSOONS-BEWIJS, EEN BALLPOINT EN EEN FOTO.

HET PERSOONSBEWIJS IS PRUTSWERK. HENK ZAL EEN NIEUWE LATEN MAKEN. TOT DIE TIJD, MOET NELLY ONDERDUIKEN BIJ OOM BERT. ZODRA HET BEWIJS KLAAR IS, ZAL OSSEWORST HAAR WEER OPHALEN.

OSSEWORST KAN NIET MEER NAAR HUIS. DE DUITSERS HEBBEN MOEDER EN PIA OPGEPAKT. STUDENT MOORKOP VERMOMT HEM EN BRENGT HEM NAAR EEN EXPERT IN HET VERVALSEN VAN PAPIEREN.

HENK DUIKT ONDER BIJ EEN FOTOGRAAF. EEN KOLFJE NAAR ZIJN HAND. HIJ MOET FLINK HARD WERKEN. 'S AVONDS IS HIJ ZO MOE DAT HIJ MET MARJAN NAAR BED MOET. DAGENLANG ZIET HIJ GEEN DAGLICHT EN BEGINT DE RAARSTE DINGEN TE DENKEN.

DE ZAAK GAAT AAN HET ROLLEN......EEN AKELA VRAAGT ZIJN HULP BIJ EEN MOORDPARTY OP DE VELUWE. ZE SPREKEN AF OP HET STATION. HENK HEEFT MOEITE MET HET WACHTWOORD.

ER DOET ZICH METEEN AL EEN VERVELEND INCIDENTJE VOOR. ER BLIJKT NOG EEN AKELA ROND TE LOPEN. OM HET OVERZICHTELIJK TE HOUDEN WORDT DEZE VERMOORD

DE FAMILIE VAARWATER, DE VERRADERS, DIE VERMOORD MOETEN WORDEN, IS GELUKKIG THUIS. HUN ZOONTJE WORDT DOOR DE AKELA WEGGELOKT. OSSEWORST SCHIET DE ACHTERBAKSE VUILLAKKEN VAKKUNDIG VOOR HUN RAAP.

WAT HEB JE PRECIES MET MIJN VROUW GEDAAN ....OH! NEE NIET!!

OM DE BENDE NOG GROTER TE MAKEN, VERSCHEURT OSSEWORST ENKELE GEBRUIKTE KOFFIE FILTERS EN VERSPREIDT DAT OVER DE LIJKEN. DAARNA KEERT HIJ TERUG NAAR DE AKELA EN HET ZOONTJE. ALS ZE IN DE TREIN NAAR AMSTERDAM ZITTEN, WORDEN ZE OP PERSOONSBEWIJZEN GECONTROLEERD.

HET WORDT DOODSTIL IN HUN COUPÉ, ALS DE DUITSER DE PAPIEREN NAKIJKT. ALLEEN AAN HET BEWIJS VAN DE AKELA MANKEERT HET EEN EN ANDER. HIJ AARZELT EVEN, MAAR DAN NEEMT HIJ HAAR MEE. OSSEWORST EN HET ZOONTJE BLIJVEN IN DE COUPÉ ACHTER.

OSSEWORST LAAT HET KLEIN VENTJE HEEL AMSTERDAM ZIEN. HIJ ZOEKT NAARSTIG NAAR EEN MANIER, OM HEM KWIJT TE RAKEN.......

EINDELIJK IS HET JOCHIE ZO MOE VAN ALLE NIEUWE INDRUKKEN, DAT OSSEWORST ZICH MAKKELIJK UIT DE VOETEN KAN MAKEN.........

OSSEWORST REIST NAAR MARJAN TERUG, EN KOMT NOG JUIST OP TIJD VOOR HUN AFSPRAAKJE BIJ DE BIOSCOOP. ER DRAAIT EEN MOOIE NATUURFILM OVER HAMSTERTJES. PLOTSKLAPS VERSCHIJNT MEER DAN LEVENSGROOT HET PORTRET VAN HENK OP HET DOEK. OSSEWORST IS NOG NIMMER ZO VAN ZIJN BEELTENIS GESCHROKKEN. NA EEN KORTE VLAAG VAN MISSELIJKHEID MAAKT HIJ DAT HIJ WEGKOMT

HERR OXENWURST SIE SIND VERHAFTET.

MAAR IK .... HEB NU ABSOLUUT GEEN .....

HENK WORDT AL IN DE FOYER GEGREPEN. HIJ SPUTTERT NOG WAT TEGEN, DAT HIJ NU BESLIST GEEN TIJD HEEFT, MAAR HIJ MOET MEE NAAR HET BUREAU.

HENK WORDT VAN DE GEMEENSTE DINGEN BESCHULDIGD. EEN ZEKER P. KOORKNAAP WORDT OPGEVOERD OM DE AANTIJGINGEN TE BEVESTIGEN.

DAT IS HEM!

MAAR IK BEN NOG NOOIT IN CUYK GEWEEST, HIJ MOET MIJ VERWARD HEBBEN

WE KRIJGEN JE WEL AAN HET PRATEN, MANNETJE.

HET WORDT OSSEWORST AL SNEL PIJNLIJK DUIDELIJK, HOE ZOIETS IN ZIJN WERK GAAT. HIJ WORDT GEKNEPEN EN GEDUWD, ZE PAKKEN HEM VAST EN TREKKEN AAN HEM. HIJ KRIJGT ZELFS NIET EENS FATSOENLIJK TE ETEN. MAAR HENK HOUDT VOL EN BLIJFT BEWEREN, DAT ZE DE VERKEERDE PERSOON TE PAKKEN HEBBEN. HENK KAN ZUCHTEN EN STEUNEN WAT HIJ WIL, ZE HOUDEN ER NIET MEE OP. ZE SCHIJNEN ER ZELFS VEEL PLEZIER IN TE HEBBEN. DEZE ONVRIENDELIJKE DUITSERS LEVEN ZICH NAAR HARTELUST OP HEM UIT, ZOLANG DE BAAS ER NIET IS.

DAN RAAKT HENK BUITEN WESTEN. HIJ WORDT WAKKER GEMAAKT DOOR EEN OFFICIER, DIE ZICH EBENNUTS NOEMT.

ALS DE ARTS CONCLUDEERT DAT ER MAAR WEINIG KAPOT IS, STOPT HENK MET HUILEN. HIJ NEEMT DE ARTS IN VERTROUWEN. DEZE BELOOFT HEM, ALLES AAN MARJAN TE VERTELLEN, OVER DE SLECHTE BEHANDELING, OVER HET VIEZE ETEN EN DE STALEN VUISTEN VAN DE DUITSERS.

OSSEWORST HERSTELT SNEL. HIJ MAG AL UIT BED, MAAR HIJ DURFT NOG NIET. DAN DRINGEN TWEE GEMASKERDE MANNEN ZIJN KAMER BINNEN, SCHAKELEN ZIJN BEWAKERS UIT EN NEMEN HEM MEE.

ZIJN BEVRIJDERS HETEN WALTER EN CONNY. HENK WEET NIET PRECIES, WIE DAT ZIJN EN WIE DE OPDRACHT GEVER VAN DIT WONDERLIJKE TWEETAL IS, MAAR HIJ VINDT HET ALLANG GOED. HIJ IS MOE EN VERWARD VAN AL DIE AVONTUREN. HENK VRAAGT OF ZE HEM BIJ ZIJN ONDERDUIK ADRES, DE FOTOGRAAF AF KUNNEN ZETTEN. WALTER EN CONNY STEMMEN TOE. ZE HEBBEN VANDAAG NOG MEER TE DOEN.

BIJ DE FOTOGRAAF TREFT HIJ OOK MARJAN AAN. HIJ MOET EERST UITVOERIG HAAR HET HELE VERHAAL VERTELLEN, VOORDAT HIJ MET HAAR NAAR BED MAG.

JAAAAAH!

OH, HENK, IK WEET NIET WAAROM, MAAR IK BEN ZO BLIJ DAT JE ER WEER BENT.

MAAR INEENS STOPT HENK MET VRIJEN. HIJ ZIT MET IETS IN ZIJN MAAG.

WAAROM HOU JE ER INEENS MEE OP, HENK?

JA, IK ZIT TE DENKEN...... ....JE MOET NIET VAN MIJ HOUDEN. JE MOET VAN DIE DROOGBEK HOUDEN. IK BEN NIKS WAARD SINDS IK HEM KEN. IK HAD EIGENLIJK DROOGBEK MOETEN ZIJN, MAAR ER IS IETS MIS GE-GAAN. IK MOET HEM NA-DOEN. DAN PAS KAN IK VAN JOU HOUDEN OFZO........ ....BEGRIJP JE...SCHAT?

HENK EN MARJAN WORDEN RUW UIT HUN OVERPEINZINGEN GERUKT. DE DUITSERS HEBBEN DE FOTOZAAK OMSINGELD EN FORCEREN, ZONDER TE KLOPPEN, DE VOORDEUR VAN HET HUIS. HET ZIET ER SLECHT UIT VOOR MARJAN EN HENK.

DE UITGANG IS AFGESNEDEN. GELUKKIG WEET OSSEWORST NOG EEN KLEIN DEURTJE, WAARDOOR HIJ KAN ONTSNAPPEN

HENK WIL HAAR ZÓ NIET MEE HEBBEN, DUS GAAT HIJ ALLEEN VERDER. OP DE TAST ZOEKT HIJ DE WEG IN HET PIKKEDONKER. ZAL HIJ AAN ZIJN BELAGERS KUNNEN ONTKOMEN?

OSSEWORST RAAKT DE WEG KWIJT. HEVIG OVERSTUUR BELT HIJ AAN BIJ EEN HUIS MET EEN WINDHAANTJE OP HET DAK. ER IS EEN FEESTJE AAN DE GANG. HENK BEGEEFT ZICH ONOPVALLEND ONDER DE MENSEN. ER IS VEEL DRANK LEKKER ETEN EN GOEDE MUZIEK. HIJ DANST VEELVULDIG MET ALLERLEI DAMES EN IS HET VOORAFGAANDE ALWEER VERGETEN, ALS HIJ PLOTSELING IN DE KRAAG WORDT GEGREPEN.

HENK WORDT IN DE CEL GESMETEN EN WEKENLANG KIJKT NIEMAND NAAR HEM OM. INTUSSEN HOUDT HIJ ZICHZELF FIT MET DENKSPORT.

DAN KOMT EBENNUTS OM HEM OP TE BEUREN.....

ALS DROOGBEK OP HET AFGESPROKEN CONTACT-ADRES IS, IS HENK GERED. ER ZIT NIETS ANDERS OP, DAN MET EBENNUTS VRIENDSCHAP TE SLUITEN.

ZE GAAN REGELRECHT NAAR HET ONDERGRONDSE CAFÉ 'T PUMPKE, EEN GERIEFLIJKE PLEK, DAT BIJ LIEFHEBBERS BEKEND STAAT OM DE ONTSPANNEN SFEER.

WIE DOET HET WOORD?

HALLO? MOORKOP BEN JIJ DAT?

BOVENGEKOMEN TREFFEN ZE HET PUIKJE VAN HET NEDERLANDS VERZET AAN. IEDEREEN IS ER: OUWE JAN DE BOM, VIEZE DIRK, MUFFE JOE. OSSEWORST INTRODUCEERT ZIJN VERSE VRIEND.

MOORKOP BRENGT HENK NAAR DE KEUKEN. DAAR STAAT DROOGBEK. HIJ IS NET AAN DE AFWAS. DROOGBEK VERTELT DAT ZE WEER MOETEN SAMENWERKEN, ZOALS VROEGER. DROOGBEK ZEGT, DAT EBENNUTS EEN GEMENE LEUGENAAR IS EN MOET WORDEN OPGERUIMD. HENK MOET DAT KARWEITJE KLAREN.

HET WORDT EEN ENORME SLEMPPARTIJ DAAR IN HET CAFÉ. EBENNUTS HEEFT ONGEMERKT DE HELE VERGIFTIGDE FLES LEEG GEDRONKEN. ALS NIEMAND ER MEER IN GELOOFT, GEBEURT HET.......

MEINE HERREN MIR WIRD'S SLECHT!

HOLA, GAAT DAT NIETTE HARD?

DE DUITSER STERFT EEN AFSCHUWELIJKE DOOD. HIJ LAAT ALLES LOPEN, MOET ZELFS BOEREN EN VERSPREIDT EEN ONDRAGELIJKE STANK. DROOGBEK EN OSSEWORST MAKEN DAT ZE WEG KOMEN. ZE VLUCHTEN NAAR DE WONING VAN DROOGBEKS ZUSTER, MIEP. DIE IS OP VAKANTIE EN OSSEWORST KAN ER TIJDELIJK WONEN.

OP HET FLATJE VAN DE ZUS KRIJGT HENK EEN LELIJK IDEE: ZE MAKEN DE HAREN NAT, KAMMEN ZE EN GAAN SAMEN OP DE FOTO

KLAK!

IN EEN KAST VINDEN ZE EEN NIEUW VERPLEEGSTERUNIFORM. HENK TREKT HET VOOR DE GRAP AAN. ZE LACHEN ER WAT ZENUWACHTIG OM.

HET IS NOG EEN TIJDLANG ERG GEZELLIG, TOTDAT DROOGBEK IN EEN OVERMOEDIGE BUI DE KLEREN VAN HENK INPAKT EN ER VANDOOR GAAT. OSSEWORST KAN DAT NIET WAARDEREN.

DE OORLOG NADERT ZIJN ONTKNOPING. DE GEALLIEERDE LEGERS HEBBEN AL GROTE DELEN VAN EUROPA BEVRIJD. ZE VECHTEN MET VEEL KABAAL. OVERAL WAAR ZE KOMEN, DELEN ZE CHOCOLADE EN SIGARETTEN UIT. DAN WORDT ER GEFEEST, WAARNA DE FUIFNUMMERS WEER VERDER TREKKEN. ER ZIJN STEEDS WEER NIEUWE DORPEN, DIE OP CHOCOLADE WACHTEN. EN OOK DE VOORRAAD DUITSERS LIJKT ONUITPUTTELIJK. HET ZIJN WOELIGE TIJDEN WAARIN JE DE ENE DAG NOG VOLOP BOURBON DRINKT MET STOKBROOD EN FRANSE KAASJES EN DE VOLGENDE DAG AL IN EEN BOOTJE OP DE MAAS KAN ZITTEN. DE DAG DAAROP EET JE DAN WEER GEBAKKEN AARDAPPELTJES MET SNIJBONEN EN EEN SAUCIJSJE. INTUSSEN ZIT OSSEWORST ZICH THUIS TE VERVELEN TOTDAT......

.....HIJ HET BERICHT KRIJGT, DAT MARJAN BEVALLEN IS VAN EEN KINDJE. IN ZIJN VERMOMMING GAAT HENK NAAR HET ZIEKENHUIS, OP ZOEK NAAR ZIJN ZOON. HIJ TREFT HET LEVENLOOS AAN.

OSSEWORST HOLT DE STRAAT OP. HIJ KAN NIET OPHOUDEN MET HUILEN. EEN DUITSE CAVALIER ONTFERMT ZICH OVER HEM.

OSSEWORST LAAT ZICH HELEMAAL NAAR ZIJN WOONPLAATS RIJDEN. TOT AAN HET HUIS VAN PIA KAN DE DUITSER NET HET HELE VERHAAL VAN ZIJN EENZAME JEUGD VERTELLEN.

ALS HENK DIA WEER ZIET, STRIJKT ZIJ JUIST DE BROEK VAN EEF. OSSEWORST WORDT ZO WOEDEND, DAT HIJ HAAR MET EEN BOT MES VERMOORDT

DE DUITSER WORDT BEGERIGER. HIJ IS ZODANIG VERBLIND DOOR DE LIEFDE, DAT HIJ HET MES EN DE ROMMEL OP HENKS UNIFORM NIET ZIET.
DE DOODSTEEK KOMT VOOR HEM DAN OOK ALS EEN VOLKOMEN VERRASSING.

HENK GAAT TE VOET VERDER. HIJ WIL NAAR BEVRIJD GEBIED. IN EEN DORPJE AAN DE RIVIER VINDT HIJ ONDERDAK BIJ EEN PASTOOR. HIJ NEEMT DE GELEGENHEID TE BAAT OM ZIJN ZONDEN TE LOZEN.

IN ALLE VROEGTE VAART OSSEWORST DE VOLGENDE OCHTEND DE VRIJHEID TEGEMOET. AAN DE OVERKANT VAN HET WATER KRIJGT HIJ EEN LIFT NAAR BREDA, WAAR HIJ ZICH WIL AANMELDEN BIJ DE NEDERLANDSE STRIJDKRACHTEN.

NU HIJ EEN BEROEMDE VERZETSHELD IS, ZAL ZIJN GERINGE LENGTE WEL GEEN OBSTAKEL MEER WEZEN, OM TE KUNNEN DIENEN. DE ONTVANGST IS HARTELIJK. DE SOLDATEN KIJKEN ALSOF ZE NOG NOOIT EEN HELD HEBBEN GEZIEN. OSSEWORST GENIET VAN ALLE BELANGSTELLING.

DE ARRESTATIE PAKT ZÉÉR VOORDELIG VOOR HEM UIT. VANUIT ZIJN CEL HEEFT OSSEWORST NAMELIJK EEN PRACHTIG UITZICHT OP DE INTOCHT VAN DE KONINGIN. HIJ ZWAAIT ZO HARD, DAT ZIJN ARMEN ER ZEER VAN DOEN. HET LIJKT WEL, OF DE KONINGIN NAAR HEM TERUG ZWAAIT.

NIEMAND IN NEDERLAND WIL MET HEM PRATEN. HIJ WORDT OP EEN TRANSPORT NAAR ENGELAND GEZET.

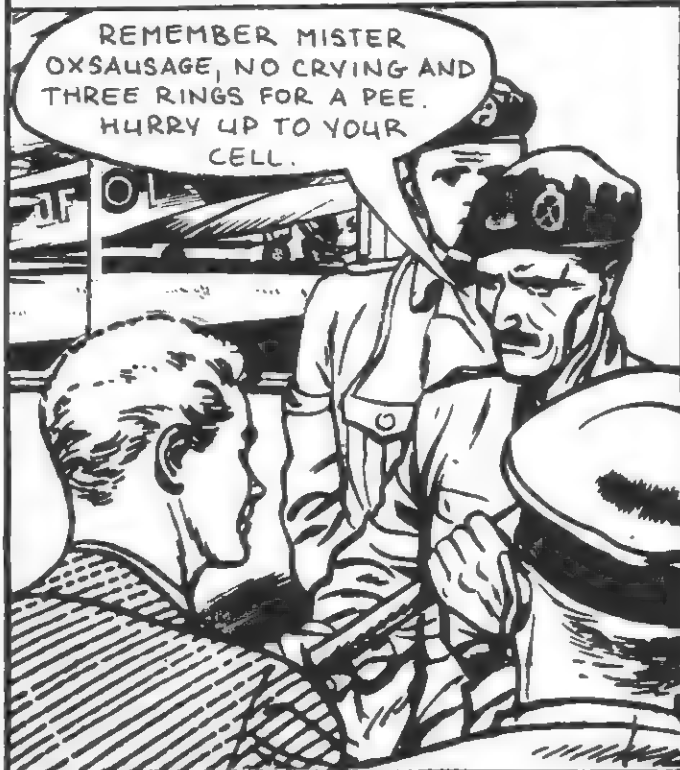
HENK HEEFT WEL EENS IN EEN BALLONNETJE BOVEN AMSTERDAM GEVLOGEN, MAAR DIT IS TOCH WEL IETS ANDERS.

EEN MINUUTJE STUREN KAN TOCH GEEN KWAAD!

I SAID **NO**!

BIGGLES

OP HET ENGELSE VLIEGVELD WORDT HIJ EINDELIJK WAARDIG ONTHAALD. EEN GENERAAL BEGROET HEM EN ZEGT DAT ALLE PROBLEMEN SPOEDIG GEKLAARD ZULLEN ZIJN.

Evergreen Prison
Manchester, juni '45

Majesteit,

Ik mag U erop attent maken, dat ik, al ik weet niet hoelang, zonder reden gevangen word gehouden. Deze behandeling is weergaloos en mishandeling was een beter woord geweest.
Wat mij allemaal in de voorbije oorlogsjaren overkomen is, daar can je een boek over vol kunnen schrijven

HET ONDERZOEK NAAR HET OORLOGSVERLEDEN VAN OSSEWORST WIL NIET ERG VLOTTEN. HIJ BESLUIT EEN HANDJE TE HELPEN EN SCHRIJFT EEN BRIEF.

DE GENERAAL VERMOEDT, DAT HET NIET ZO'N NETTE BRIEF IS EN NEEMT HEM IN BESLAG.

DE GENERAAL KRIJGT EEN TOEVAL EN VERKREUKELT DAARBIJ DE BRIEF.

HET ONDERZOEK WORDT IN NEDERLAND VOORTGEZET. DE GETUIGEN VAN HENKS HELDHAFTIGHEID STAAN NIET TE DRINGEN. ZE GAAN ER ZELF OP UIT. TOEN HIJ UIT DE HINDERLAAG BIJ HET HUIS VAN DE FOTOGRAAF ONTSNAPTE, KWAM HIJ OP EEN FEESTJE TERECHT. DE FEESTGANGERS MOETEN ZICH KUNNEN HERINNEREN, HOE OVERSTUUR HIJ WAS.

DE OORLOG IS VOOR OOM BERT TRAUMATISCH VERLOPEN. SINDS HIJ SAMEN MET NELLY DOOR DE DUITSERS IS OPGEPAKT, WEIGERT HIJ TE LOPEN. NU WIL HIJ HEEL GRAAG GETUIGEN.
DE VIEZERD BLEEF WEL EEN UUR BOVEN.
MAAR OOM BERT!

DAGELIJKS KAN HET HELE VOLK ZICH VIA DE KRANT MET HET GEVAL OSSEWORST AMUSEREN. "DAT MOET DROOGBEK GEDAAN HEBBEN" WORDEN GEVLEUGELDE WOORDEN.
HET LAATSTE NIEUWS OVER DE ZAAK OSSEWORST LEES DIE KRANT

ALLES HANGT ER VANAF, DAT DROOGBEK GEVONDEN WORDT. OSSEWORST SLEEPT ZIJN BEWAKERS VAN HOT NAAR HER, OM DIENS BESTAAN TE BEWIJZEN.
EEN UNIFORM, NOU EN?
MAAR HET IS **ZIJN** UNIFORM. KIJK DAN!!

MISSCHIEN IS DROOGBEK OMGEKOMEN. ALLE LIJKEN WORDEN NAGEKEKEN. ZODRA ER ÉÉN MET HENKS GEBIT WORDT GEVONDEN, MOET DAT DROOGBEK ZIJN. NIEMAND HEEFT ZO'N ZELFDE GEBIT.

HET WORDT SOMS ZELFS OSSEWORST TEVEEL.
IK.... BOEHA... ECHH... BOEHA.. .... WIELK! JA!

ALS OSSEWORST WEER BIJ ZINNEN IS, WORDEN DE VERHOREN VOORTGEZET.

ZO, DROOGWORST. JE VRIENDINNETJE ZIT IN PALESTINA, EN KAN ZICH NIETS OVER DROOGBEK HERINNEREN.

PALESTINA, TJONGE DAT IS EEN EIND WEG!

HENK VOELT ZICH ZIEK. HIJ MOET GAAN LIGGEN. BINNENKORT IS HET KERSTMIS. DAT IS MEESTAL NIET ZO'N DOLLE BOEL IN HET ZIEKENHUIS.

OSSEWORST VERTELT DE PATER ENTHOUSIAST OVER DROOGBEK, DIE, ALS HIJ NU HIER WAS, ZEKER KATHOLIEK ZOU ZIJN GEWORDEN.

TWEE MILITAIREN KOMEN HENKS CAMERA TERUGBRENGEN. MIEP DROOGBEK WILDE DAT DING NIET LANGER IN HUIS HEBBEN.
IS DIT TOESTEL VAN JOU OSSEWORST?
HÉ, VERREK!

HENK KRIJGT EEN INGEVING. ER MOET DIE FOTO VAN HEM EN DROOGBEK OPSTAAN. HIJ HEEFT ER INEENS WEER ZIN IN, KOMT UIT BED EN ONTWIKKELT HET FILMPJE. NU ZULLEN DE HEREN EENS WAT BELEVEN.........
KIJK, HEREN, DAT DOE JE ZO HUPSAKEE
VERDIKKEME, DEZE DUISTERNIS WERKT OP MIJN BLAAS!

HET IS EEN PRACHTIG FILMPJE, MAAR HELAAS NIET HET GOEDE. ER STAAN FOTO'S OP VAN EEN TOCHTJE NAAR HET DRIELANDEN-PUNT VAALS.
HÉ?!

DAN GAAT HENK HARD LOPEN IN DE RICHTING VAN DE UITGANG. HET GEVANGENISPERSONEEL LOOPT UIT, OM ER NAAR TE KIJKEN.

OSSEWORST KAN NIET MEER STOPPEN. HIJ BOTST BIJNA TEGEN DE POORT. MET DRIE SCHOTEN WORDT HIJ TOT STILSTAND GEBRACHT. HENK KOMT HIERBIJ OM.

JAREN LATER DENKT EEN FILOSOOF ERGENS IN OOSTENRIJK NOG WEL EENS TERUG AAN HET GEVAL OSSEWORST.

Volkskrant zat 14-11-'81

Osseworst aan dunne plakjes

„Het is erger dan zomaar censuur, het is gewoon boekverbranding," zeggen Kees Maas en Willem Wisselink, de schrijvers en samenstellers van de strip De *Doka van Hercules*. Een „volledige beeldroman" met als ondertitel *Lees feestelijk . . . groei geestelijk!*, waarvan de inhoud overeenkomsten vertoont met W. F. Hermans' *De donkere kamer van Damocles*. De strip verscheen een paar weken geleden in een uitgave van de landelijke vereniging Cultureel Jongeren Paspoort in een oplage van zeven en een half duizend exemplaren. Daarvan is er nu niet één meer te krijgen. Niet omdat het beeldverhaal zo'n formidabele aftrek vond onder de CJP-lezertjes, maar omdat het bestuur van het CJP onder leiding van Han Lammers besloot de gehele oplaag te vernietigen. Met als argument dat de kwaliteit van het album „onder de maat" was, en dat er door de makers „geen overleg" was geweest met de schrijver Willem Frederik Hermans.

Willem Wisselink: „Wij vinden *De donkere kamer van Damocles* een schitterend boek. Je moet deze strip helemaal niet opvatten als een persiflage op Hermans, maar als een aanval op de pulp-lectuur". Het CJP-bestuur noemt *De doka van Hercules* echter „in strijd met de doelstellingen van de vereniging". Dit in afwijking van de landelijke CJP-directie, die verantwoordelijk was voor de produktie van de strip.

Willem Wisselink: „Er kwamen klachten uit Ermelo en meer van die Veluwe-gemeenten over de paringsdaden van *Henk Osseworst*. Maar die briefjes uit Ermelo zijn ze bij het CJP toch wel gewend." Een paar jaar geleden stierf ook Bram Vermeulens CJP-strip *Jan Lul* een snelle dood; volgens CJP-directeur Van Loenen omdat „diverse gemeente-ambtenaren rood aanliepen". *De doka van Hercules* is volledig samengesteld uit *Romance-*, *Vicky-*, *Krimi-*, *Oorlog-*, *FBI-* en *Magnum*-plaatjes; per beeldje zijn soms zes verschillende strips vertegenwoordigd. „Met het hoofd van die, en de handen van een ander," zegt Kees Maas. Van Loenen: „We hebben van tevoren bij een advocaat geïnformeerd of we in moeilijkheden konden komen met Hermans' auteursrecht. Maar dat bleek niet het geval. Net zo min als het verboden is om Beethoven te spelen op een accordeon."

De doka van Hercules is vanaf heden een strip met een hoge zeldzaamheidswaarde; tenminste in de uitgave van het CJP. Kees Maas en Willem Wisselink (van het kunstenaarscollectief De Enschedese School) overwegen en nieuwe uitgave in eigen beheer.

NRC zat 14-11-'81

Strip-persiflage op Hermans vernietigd

Door ROELOF VAN GELDER

AMSTERDAM, 14 nov. — Het massaal vernietigen van boeken is in Nederland een zeldzaam verschijnsel. Deze week echter vond er een dergelijke destructie plaats en wel van ca. 7000 exemplaren van „de Doka van Hercules", een persiflage in stripvorm op W. F. Hermans roman „De Donkere Kamer van Damocles". Dit is een uitgave van de vereniging Cultureel Jongeren Paspoort.

Het CJP had aan de Enschedese School, een kunstenaars collectief te Amsterdam voor de najaarscampagne een opdracht gegeven. Het collectief vervaardigde het omstreden stripboek, dat niet alleen een persiflage is op de „Donkere Kamer" met als helden Osseworst en Droogbek, maar ook op het hard-boiled stripgenre. Rijkelijk laat heeft het CJP-bestuur, onder voorzitterschap van Han Lammers radikaal afstand genomen van het eindresultaat. Op zo'n 500 exemplaren na die al verzonden waren en waarvan de antiquarische waarde nu sterk zal stijgen, is de hele oplaag vernietigd. Als motief geeft het bestuur op, dat de „Doka" beneden peil is en W. F. Hermans in de publikatie niet was gekend.

Han Lammers spreekt van „laag allooi", een hoofdreden om het boekje niet in omloop te houden. Secretaris van de CJP, de heer J. Witteveen zegt: „Het is gewoon slecht. Het bestuur heeft nooit opdracht gegeven tot het maken van het betreffende boekje. Unaniem vindt het bestuur en de drie mensen die in dienst van de CJP zijn dat dit niet onder verantwoordelijkheid van het CJP mag vallen."

De brief die het boekje begeleidde dat naar de krantenredacties werd gezonden, is volgens Witteveen niet van het bestuur uitgegaan. Er is een procedurefout gemaakt en de verantwoordelijke persoon is, aldus Witteveen, „teruggefloten".

De Enschedese School zit er maar mee. Volgens Johan Visser van het collectief zijn destijds acht proefpagina's aan de publiciteitscodmmissie van het CJP voorgelegd. De teneur van het boekje bleek daar al duidelijk uit. De commissie was enthousiast en de directeur van het landelijk CJP-bureau heeft vervolgens opdracht gegeven het plan te voltooien.

De motivatie van het bestuur doet vreemd aan. Het had vroeg genoeg op de hoogte kunnen zijn van de uitgaven en desnoods eerder een veto kunnen uitspreken. En sinds wanneer moet men trouwens toestemming vragen voor een persiflage?

De Doka van Hercules

De helden heten Osseworst en Droogbek, de plaats van handeling is Nederland in en kort na de Tweede Wereldoorlog, en de titel van deze „beeldroman" luidt *De Doka van Hercules.* Inderdaad: een persiflage. Het is een uitgave van het Cultureel Jongeren paspoort, samengesteld door twee leden van de Enschedese School, Kees Maas en Willem Wisselink. Dit fel realistisch getekende drama doet denken aan de keiharde avonturen van Dick Bos en aan die van Buck Danny. De vrouwen hebben dezelfde pruilmondjes en de heren identieke norse wenkbrauwen en kinnen van beton. Met de breedgeschouderde Henk Osseworst loopt het slecht af. Drie sappig getekende pistoolschoten maken een eind aan zijn zoekend bestaan.

Op de allerlaatste pagina zien wij een Oostenrijkse filosoof de volgende redenering houden: „Als ik iemand zoek, die er niet is, dan kun je dat geen zoeken noemen. Als iemand er al is, hoef ik hem niet te zoeken. Dus zoeken bestaat niet. . ." Deze filosofie zal de culturele jongeren aanspreken. Of het „lezen en bekijken" van dit boek, zoals de uitgever zegt te hopen, hen zal stimuleren om „ook het oorspronkelijk werk van de heer W. F. Hermans ter hand te nemen" blijft de vraag.

De prijs van het boekje is f 2,95 bij de CJP bureaus. Men kan het ook bestellen door f 5.,05 over te maken op giro 3033224 van CJP Amersfoort: (R.v.G.)

W.F. Bernards

De doka van Hercules
In deze klassieker wordt de avontuurlijke levenswandel van de hoofdfiguur Osseworst belicht.
De plotselinge wending die zich in het verhaal voordoet, roept verschillende vragen op: Bestaat de figuur Droogbek werkelijk of lijdt Osseworst aan een ernstige vorm van schizofrenie? Is deze reeks belevenissen niet al te avontuurlijk om werkelijk te kunnen zijn of heeft het verhaal juist een autobiografisch karakter? (met een voor de auteur slechts gewenste dood?). Zijn het de avonturen van velen, aaneengesmeed tot het leven van Osseworst?
Deze vragen worden versterkt doordat het leven van Osseworst, behalve veel avonturen, ook veel stijlen kent. Getuige de tekeningen duikt hij van de ene stijl in de andere. De vele handschriften die in de tekeningen voorkomen, veroorzaken een fragmentarisch karakter. De plaatjes lijken te zijn samengesteld uit materiaal van de meest uiteenlopende beeldromans, hetgeen een geheel nieuw, fris en alleszins boeiend beeld oplevert.
Tot slot alle lof voor de Enschedese School om, met deze hernieuwde uitgave, een in onbruik geraakt genre nieuw leven in te blazen.
In weerwil van 'progressieve' cultuurbarbaren, die kans zagen de eerste uitgave in zijn geheel te laten vernietigen.

Simon Fritz